

GOEDE VRIJDAG

Viering van lijden en sterven

Nicolaasparochie Eemnes
3 april 2026

Binnenkomst in stilte (met kruis)

LIED: Blijf bij mij (Taizé)

Blijf bij mij en waak hier bij mij,
waak en blijf bidden, waak en blijf bidden

Lezing uit het Oude testament Jesaja 52,13 – 53,12

*1. De dood is overal; de dood in de folterkamers, mensonterend
de dood in vernietigende oorlogen
de dood van ieder voor zich
en samen onmachtig.
De dood in onze huizen, haat en pijn.
Mag temidden van zoveel verwarring
leven nog leven heten?
Er zijn er die hopen op God:
die zou het opnemen voor zijn dienaren.
Wie is zo'n knecht?
De zoveelste dienaar die er onder door gaat?*

52,13-15

Zie, mijn knecht zal slagen, hij zal oprijzen en hoog, zeer hoog verheven zijn. Er was een tijd dat velen ontzet over u stonden, - zijn verschijning was onmenselijk geschonden, en zijn uiterlijk had niets meer van een mensenkind, maar eens zal hij vele volkeren doen opschrikken, dan sluiten koningen om hem hun mond, omdat zij zien wat hen niet is voorzegd, en iets opmerken waarvan ze nooit hebben gehoord.

*2. Mensen in ballingschap, verjaagd van hun grond,
mensen ontworteld en vervreemd van hun oorsprong.
Zij vragen zich af: Kan soms de lijdensweg van één
iets goeds brengen voor allen? Wie is zo'n knecht?*

53,1-6

Wie heeft er geloofd in wat wij hebben gehoord, en aan wie is de arm van de Eeuwige getoond? Als een jonge plant schoot hij recht omhoog en als een wortel die in dorre grond ontkiemt; zijn uiterlijk noch schoonheid waren het bekijken waard, hij was geen verschijning, die bewondering wekt.

Geminacht en gemeden werd hij door de mensen, man van smarten, met ziekte vertrouwd, een mens die zijn gezicht voor ons verbergt, geminacht en als niet de moeite waard beschouwd. Waarlijk, het waren onze ziekten die hij op zich nam, en onze smarten, die hij heeft gedragen; wij echter beschouwden hem als een geslagene, door God gekastijd en vernederd. Hij werd doorstoken om onze weerspanningheid, om onze zonden gebroken; hij werd gestraft; ons bracht het vrede, en dank zij zijn striemen is er voor ons genezing. Wij allen waren als schapen verloren gelopen, en ieder van ons was eigen wegen gegaan; maar op hem heeft de Eeuwige laten neerkomen de schuld van ons allen.

*3. Er zijn er die hun schouders zetten onder het leed van anderen.
Zij dragen het leed van de wereld, zo gezegd.
Maar ook zij, juist zij, vinden de dood op hun weg.
Dient hun leven ergens toe?*

53,7-10

Hij werd gefolterd en diep vernederd, maar heeft zijn mond niet geopend, zoals een lam dat ter slachting geleid wordt. En, zoals een schaap dat stom is voor zijn scheerders, heeft hij zijn mond niet geopend. Door een gewelddadig vonnis werd hij weggenomen; wie denkt nog over zijn bestemming na? Toch is hij uit het land der levenden weggerukt, geslagen om de weerspanningheid van mijn volk. Men gaf hem een graf bij de boosdoeners, en bij de rijken een laatste rustplaats, hoewel hij geen onrecht heeft begaan en er in zijn mond geen bedrog is geweest. Maar het heeft de Eeuwige behaagd hem ziek te maken en te breken. Waarlijk, als een zoenoffer gaf hij zijn leven. Nakomelingen zal hij mogen zien, en lang blijven leven; immers, wat Jahwe behaagde heeft zijn hand volvoerd.

*4. Het laatste woord is aan God.
De dienaar die trouw is tot het uiterste,
die vecht op leven en dood: hij zal leven.
Wie is die dienaar:
wij allen, enkelen, één van ons?*

53,11-12,

Omwille van het doorstane lijden zal hij het licht mogen zien en met kennis verzadigd worden. Mijn rechtvaardige dienstknecht zal velen rechtvaardig maken, doordat hij hun zonden draagt.

Daarom geef Ik hem zijn deel te midden van de velen, en samen met hun machthebbers verdeelt hij de buit, omdat hij zijn leven prijs gaf totterdood, en zich bij de weerspanningen liet tellen. Hij echter had de zonde van velen op zich genomen en kwam zo voor de weerspanningen op.

LIED: Blijf bij mij (Taizé)
Blijf bij mij en waak hier bij mij,
waak en blijf bidden, waak en blijf bidden

Gebed

LIJDENSVERHAAL

Joh. 18,1-19,42

A = allen; **C** = voorganger 1; **L** = lector; **P** = lector 2.

L In die tijd ging Jezus met zijn leerlingen naar buiten, naar de overkant van de beek Kedron. Daar was een boomgaard, die Hij met zijn leerlingen binnenging. Maar ook Judas, die Hem zou overleveren, kende deze plaats, omdat Jezus er dikwijls met zijn leerlingen was samengekomen. Zo kwam Judas daarheen met de afdeling soldaten en met dienaars van de hogepriesters en Farizeeën, voorzien van lantaarns, fakkels en wapens. Jezus, die alles wist wat over Hem ging komen, trad naar voren en zei tot hen:

C “Wie zoekt gij?”

L Zij antwoordden Hem:

A “Jezus, de Nazoreeër.”

L Jezus zei hun:

C “Dat ben Ik.”

L Ook Judas, zijn verrader, bevond zich bij hen. Nauwelijks had Jezus hun gezegd: Dat ben Ik, of zij weken achteruit en vielen op de grond. Nog eens vroeg Hij hun:

C “Wie zoekt gij?”

L Zij zeiden:

A “Jezus, de Nazoreeër.”

L Jezus antwoordde:

C “Ik heb u gezegd, dat Ik het ben. Als gij Mij zoekt, laat deze mensen dan gaan.”

L Omdat het koud was, hadden de knechten en dienaars een houtskoolvuur aangelegd en stonden zich te warmen. Ook Petrus stond bij hen en warmde zich. De hogepriester ondervroeg Jezus over zijn leerlingen en zijn leer. Jezus antwoordde hem:

C “Ik heb openlijk tot de wereld gesproken. Ik heb altijd onderricht gegeven in een synagoge of in de tempel waar alle Joden bijeenkomen en er is niets wat Ik in het geheim heb gesproken. Waarom ondervraagt gij Mij? Ondervraag de mensen, die gehoord hebben wat Ik hun heb verkondigd. Die weten goed wat Ik heb gezegd.”

L Op dit woord gaf een van de dienaars, die naast Hem stond, Jezus een klap in het gezicht en voegde Hem toe:

P “Antwoordt Gij zo de hogepriester?”

L Jezus antwoordde hem:

C “Indien Ik iets verkeerd gezegd heb, verklaar dan wat er verkeerd in was; maar indien het goed was, waarom slaat gij Mij?”

L Daarop zond Annas Hem geboeid naar de hogepriester Kájafas. Simon Petrus stond zich te warmen toen iemand hem vroeg:

P “Ben ook jij niet een van zijn leerlingen?”

L Hij ontkende het en zei:

P “Welneen.”

L Maar een van de knechten van de hogepriester, een bloedverwant van de man, bij wie Petrus het oor had afgeslagen zei:

P “Heb ik je niet in de boomgaard bij Hem gezien?”

L Petrus ontkende het opnieuw en meteen begon er een haan te kraaien.

LIED van de verlatenheid (deel 2)

K: God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?

A: God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?

K: Ik ben geen mens meer, ik ben een worm,
Gehoond door de mensen, veracht door de buurt. Refrein

K: Ik ben bespottelijk in aller ogen,
iedereen lacht me hoofdschuddend uit. Refrein

K: Hij zocht het bij God, laat die hem dan redden.
Laat God hem bevrijden, die houdt toch van hem. Refrein

L Toen brachten ze Jezus van het huis van Kájafas naar het pretorium. Het was vroeg in de morgen. Zelf gingen zij het pretorium niet binnen, want ze moesten het paasmaal kunnen eten en mochten zich daarom niet verontreinigen. Daarom kwam Pilatus naar buiten en vroeg hun:

P “Welke beschuldiging brengt gij tegen deze man in?”

L Zij gaven hem ten antwoord:

A “Als dit geen misdadiger was, zouden wij Hem niet aan u hebben overgeleverd.”

L Daarop zei Pilatus:

P “Neemt Hem dan zelf en vonnist Hem volgens uw Wet!”

L De Joden antwoordden hem:

A “Wij missen het recht om iemand ter dood te brengen.”

L Zo zou Jezus’ woord in vervulling gaan, waarmee Hij had aangeduid welke dood Hij zou sterven.

Nu ging Pilatus het pretorium binnen, riep Jezus bij zich en zei tot Hem:

P “Zijt Gij de koning der Joden?”

L Jezus antwoordde hem:

C “Zegt gij dit uit uzelf of hebben de anderen u over Mij gesproken?”

L Pilatus gaf ten antwoord:

P “Ben ik soms een Jood? Uw eigen volk en de hogepriesters hebben U aan mij overgeleverd. Wat hebt Gij gedaan?”

L Jezus antwoordde:

C “Mijn koningschap is niet van deze wereld. Zou mijn koningschap van deze wereld zijn, dan zouden mijn dienaars er wel voor gestreden hebben, dat Ik niet aan de Joden werd uitgeleverd. Mijn koningschap is evenwel niet van hier.”

L Pilatus hernam:

P “Gij zijt dus toch koning?”

L Jezus antwoordde:

C “Ja, koning ben Ik. Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen om getuigenis af te leggen van de waarheid. Al wie uit de waarheid is, luistert naar mijn stem.”

L Pilatus zei tot Hem:

P “Wat is de waarheid?”

L Na die woorden ging hij weer naar buiten tot de Joden en zei:

P “Ik vind hoegenaamd geen schuld in Hem. Maar er bestaat onder u de gewoonte, dat ik met Pasen iemand vrijlaat. Wilt gij dus, dat ik u de koning der Joden vrijlaat?”

L Toen begonnen ze opnieuw te schreeuwen:

A “Neen, die niet, maar Barabbas!”

L Barabbas was een rover. Toen liet Pilatus Jezus geselen. De soldaten vlochten een kroon van doornakken, zetten Hem die op het hoofd en wierpen Hem een purperen mantel om. Ze traden op Hem toe en zeiden:

A “Gegroet, koning der Joden!”

L En zij sloegen Hem in het gezicht. Pilatus ging weer naar buiten en zei tot hen:

P “Ziehier, ik breng Hem naar buiten om u te doen weten, dat ik volstrekt geen schuld in Hem vind.”

L Jezus kwam dus naar buiten, terwijl Hij nog de doornenkroon en de purperen mantel droeg. Pilatus zei tot hen:

P “Ziehier de mens.”

L Maar toen de hogepriesters en hun dienaars Hem zagen, schreeuwden ze:

A “Kruisigen, kruisigen!”

L Pilatus zei hun:

P “Neemt gij Hem dan en kruisigt Hem, want ik vind geen schuld in Hem.”

L De Joden antwoordden hem:

A “Wij hebben een Wet en volgens die Wet moet Hij sterven, omdat Hij zich voor Gods Zoon heeft uitgegeven.”

L Toen Pilatus dit hoorde, werd hij nog meer bevreesd. Hij ging het pretorium weer binnen en sprak tot Jezus:

P “Waar zijt Gij vandaan?”

L Jezus gaf hem echter geen antwoord. Daarom zei Pilatus:

P “Gij spreekt niet tegen mij? Weet Ge dan niet, dat ik de macht heb om U vrij te spreken, maar ook de macht heb om U te kruisigen?”

L Jezus antwoordde:

C “Ge zoudt volstrekt geen macht over Mij hebben als u die niet van boven gegeven was. Daarom is de zonde van hem, die Mij aan u heeft overgeleverd groter.”

L Van dit ogenblik af wilde Pilatus ertoe overgaan Hem vrij te laten. Maar de Joden schreeuwden:

A “Als ge die man vrijlaat, zijt ge geen vriend van de keizer. Wie zich voor koning uitgeeft, komt in verzet tegen de keizer.”

L Toen Pilatus hen dit hoorde roepen, liet hij Jezus naar buiten brengen en ging op de rechtersstoel zitten, op de plaats, die Litóstrotos heet, in het Hebreeuws Gabbata.

Het was de voorbereidingsdag voor Pasen, ongeveer het zesde uur.

Hij zei tot de Joden:

P “Hier is uw koning.”

L Maar zij schreeuwden:

A “Weg, weg met Hem! Kruisig Hem!”

L Pilatus vroeg:

P “Zal ik dan uw koning kruisigen?”

L De hogepriesters antwoordden:

A “Wij hebben geen andere koning dan de keizer!”

L Toen leverde hij Hem aan hen uit om de kruisdood te ondergaan, en zij namen Hem over.

LIED: Het beklag van God

K: Mijn volk, wat heb ik u gedaan
of waarmee heb ik u bedroefd, antwoord mij.
Ik heb u uit Egypte weggeroepen
Gij hebt geroepen: aan het kruis met hem.
Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

A: Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

K: Ik heb voor u het water uit de rots doen stromen
Gij hebt mij gal en azijn te drinken gegeven.
Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

A: Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

K: Ik heb om uwentwil uw vijanden geslagen,
maar gij hebt mij gezeseld en gehoond.
Mijn volk wat heb ik u gedaan
of waarmee heb ik u bedroefd, antwoord mij.
Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

A: Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

K: Ik heb u groot gemaakt, met heerlijkheid gekroond.
Maar gij hebt voor mij een doornenkroon gevlochten.
Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

A: Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

K: Wat had ik voor u nog meer moeten doen.
Ik heb u binnengevoerd in mijn land, in mijn vrede.
Maar gij, gij hebt uw Redder aan het kruis geslagen.
Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

A: Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

K: Mijn volk wat heb ik u gedaan
of waarmee heb ik u bedroefd, antwoord mij.

(Joh.19,17-24)

L Zelf zijn kruis dragend, trok Jezus de stad uit naar wat de Schedelplaats heet, in het Hebreeuws Golgota. Daar sloegen zij Hem aan het kruis, en met Hem nog twee anderen, aan elke kant een en Jezus in het midden. Pilatus had ook een opschrift laten maken en op het kruis doen aanbrengen. Het luidde: Jezus, de Nazoreeër, de koning van de Joden.

Vele Joden lazen dit opschrift, want de plaats waar Jezus gekruisigd werd, lag dicht bij de stad. Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks. De hogepriesters van de Joden nu zeiden tot Pilatus:

A “Ge moest er niet op zetten: ‘de koning van de Joden’, maar: ‘Hij heeft gezegd: Ik ben de koning van de Joden’.”

L Pilatus antwoordde:

P “Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven.”

L Toen de soldaten Jezus gekruisigd hadden, namen ze zijn kleren en deelden ze in vieren, voor iedere soldaat een deel. Ze namen ook de lijfrok, die echter zonder naad was, aan één stuk geweven van bovenaf. Daarna zeiden ze tot elkaar:

A “Laten we die niet scheuren, maar er om loten wie hem krijgt.”

L Aldus moest de Schrift vervuld worden:

Zij verdeelden mijn kleren onder elkaar en dobbelden om mijn gewaad.
(Joh.19,24-30)

Terwijl de soldaten hiermee bezig waren, stonden bij Jezus' kruis zijn moeder, de zuster van zijn moeder, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena. Toen Jezus zijn moeder zag en naast haar de leerling, die Hij liefhad, zei Hij tot zijn moeder:

C “Vrouw, zie daar uw zoon.”

L Vervolgens zei Hij tot de leerling:

C “Zie daar uw moeder.”

L En van dat ogenblik af nam de leerling haar bij zich in huis. Hierna, wetend dat nu alles was volbracht, zei Jezus, opdat de Schrift vervuld zou worden:

C “Ik heb dorst.”

L Er stond daar een kruik vol zure wijn. Ze doopten er een spons in, staken die op een hysopstengel en brachten die aan zijn mond. Toen Jezus van de zure wijn genomen had, zei Hij:

C “Het is volbracht.”

L Daarop boog Hij het hoofd en gaf de geest.

Hier knielen allen enige ogenblikken.

(Joh.19,31-37)

L Aangezien het voorbereidingsdag was en de Joden niet wilden, dat de lichamen op sabbat aan het kruis bleven – het was bovendien een grote sabbat – vroegen zij aan Pilatus verlof de benen van de gekruisigden te breken en hen weg te nemen. Daarom kwamen de soldaten en sloegen zowel bij de ene als bij andere, die met Hem was gekruisigd, de benen stuk. Toen zij echter bij Jezus kwamen en zagen dat Hij reeds dood was, sloegen zij Hem de benen niet stuk, maar één van de soldaten doorstak zijn zijde met een lans; terstond kwam er bloed en water uit. Die het gezien heeft, getuigt hiervan; zijn getuigenis is waar en hij weet dat hij de waarheid zegt, opdat ook gij zoudt geloven. Dit is gebeurd, opdat de Schrift zou vervuld worden: Van zijn gebeente zal niets worden verbrijzeld, terwijl nog een ander Schriftwoord zegt: Zij zullen opzien naar Hem, die zij hebben doorstoken.

LIED: Cross of Jesus

Cross of Jesus, cross of sorrow
Where the blood of Christ was shed
Perfect man on thee did suffer
Perfect God on thee has bled!

Here the King of all the ages
Throned in light ere worlds could be
Robed in mortal flesh is dying
Crucified by sin for me.

O mysterious condescending!
O abandonment sublime!
Very God Himself is bearing
All the sufferings of time!

Cross of Jesus, cross of sorrow
Where the blood of Christ was shed.
Perfect man on the did suffer.
Perfect God on thee has bled.

Korte overweging

KRUISVERERING

Dit is de boom van het leven.

In dit uur van de waarheid huldigen wij de gekruisigde,
brengen wij eer aan Hem die leeft.

Tijdens kruisverering zingt het koor:

LIED: Pie Jesu

Voorbeden

Wij bidden **voor Uw heilige Kerk**,
dat zij in deze wereld een teken mag zijn
van vrede en eenheid.

Dat zij zal getuigen van liefde en verdraagzaamheid

*Heer onze God, in Christus hebt U zich
op bijzondere wijze zichtbaar gemaakt in onze wereld.
Waak over het werk van uw barmhartigheid
en geef dat Uw Kerk doorgaat met het verkondigen
van Uw heilige Naam.*

Wij bidden voor **Paus Leo**
voor de bisschoppen en voor allen
die U als herders in de Kerk hebt aangesteld.
Dat zij leiding geven in wijsheid en ruimhartigheid.

*Heer onze God, bewaar onze herders in Uw liefde,
en geef dat ze steeds meer mensen inspireren tot navolging
van Uw Zoon.*

Wij bidden voor **alle christenen en heel het gelovige volk**
Dat zij het uithouden in moeilijke tijden
en elkaar ondanks grote verschillen blijven vinden.

*Heer onze God, geef alle gelovigen de moed
om van U te getuigen. Zegen de inspanningen
voor de wereldwijde oecumene. Sterk allen die vervolgd worden om hun
geloof en bewaar hen allen.*

Wij bidden voor **het Joodse volk**,
dat door onze God en Heer het eerst is aangesproken
en uit wie onze verlosser Jezus Christus is voortgekomen.

*Heer onze God, U hebt uw beloften toevertrouwd
aan Abraham en zijn volk. In eeuwenlange vervolging en
onderdrukking ben U met hen meegegaan. Bewaar hen
in Uw Naam en geef dat zij zich ooit mogen vinden
in het verlossingswerk van Uw Zoon.*

Wij bidden voor **de regeringsleiders**
die staan voor de grote verantwoordelijkheid
om mensen te leiden naar een wereld
in vrijheid, rechtvaardigheid en vrede.

*Heer onze God, richt de geest van de leiders
van de wereld naar Uw wil.
Breng hen af van de heilloze wegen die leiden naar
ontmenselijking en vernietiging.
Dat zij elke bedreigde mens mogen zien
in die mens aan het kruis, en mogen beseffen
dat Hij ook voor hen zijn leven heeft gegeven.*

Wij bidden voor **allen die in nood verkeren**
Wij bidden voor vluchtelingen en slachtoffers van oorlog.
Voor de allerarmsten en zij die gebukt gaan onder schrijnend onrecht.
Voor hen die worden onderdrukt vanwege afkomst, geslacht, religie of
geaardheid.
Voor hen die lijden onder ziekten en epidemieën
en gebrekkige gezondheidszorg.
Wij bidden voor alle zieken en mensen in geestelijke nood.

*Heer onze God, U bent de trooster van de bedroefden
en sterkt hen die om Uw hulp vragen
Laat hun en onze gebeden tot U doordringen,
opdat zij uw barmhartigheid mogen ondervinden.
Houd hen vast door alle beproevingen heen.
Door Christus onze Heer,
Amen*

Onze Vader

LIED: Nearer my God to thee

Nearer, my God, to Thee, nearer to Thee!
E'en though it be a cross that raiseth me;
Still all my song shall be nearer, my God, to Thee,
Nearer, my God, to Thee, nearer to Thee!

Though like the wanderer, the sun gone down,
Darkness be over me, my rest a stone;
Yet in my dreams I'd be nearer, my God, to Thee,
Nearer, my God, to Thee, nearer to Thee!

There let the way appear steps unto heav'n;
All that Thou sendest me in mercy giv'n;
Angels to beckon me nearer, my God, to Thee,
Nearer, my God, to Thee, nearer to Thee!

Then with my waking thoughts bright with Thy praise,
Out of my stony griefs Bethel I'll raise;
So by my woes to be nearer, my God, to Thee,
Nearer, my God, to Thee, nearer to Thee!

Or if on joyful wing, cleaving the sky,
Sun, moon, and stars forgot, upwards I fly,
Still all my song shall be, nearer, my God, to Thee,
Nearer, my God, to Thee, nearer to Thee!

Gebed

Lezing Joh.19,38-42 (Jezus wordt in het graf gelegd)

L Jozef van Arimatéa, die een leerling was van Jezus, maar in het geheim uit vrees voor de Joden, vroeg daarna aan Pilatus het lichaam van Jezus te mogen wegnemen. Toen Pilatus dit had toegestaan, ging hij dus heen en nam het lichaam weg. Nikodémus, die Hem vroeger 's nachts bezocht had, kwam ook en bracht een mengsel van mirre en aloë mee, ongeveer honderd pond.

Zij namen het lichaam van Jezus en wikkelden het met de welriekende kruiden in zwachtels, zoals bij een Joodse begrafenis gebruikelijk is. Op de plaats waar Hij gekruisigd werd, lag een tuin en in die tuin een nieuw graf waarin nog nooit iemand was neergelegd. Vanwege de voorbereidingsdag van de Joden en omdat het graf dichtbij was, legden zij Jezus daarin neer.

Allen verlaten in stilte de kerk

MEDEDELINGEN:

*Paaszaterdag:

21:00 uur Paaswake, voorganger C. Lavaleije
en muzikale begeleiding door het koor Nicoza

*Eerste Paasdag:

10:00 uur Communieviering, voorganger Bert van Wilgenburg en
muzikale begeleiding van het Gemengd Koor

*Tweede Paasdag: geen viering